

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, a 2014. év március hó 14. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

VÉGZÉS:

A közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt I.r. vádlott és társa ellen indított büntetőügyben a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.462/2012/12. számú ítéletét a II.r. vádlott vonatkozásában **helybenhagyja**.

A végzés ellen további fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS:

A Dabasi Városi Bíróság a 2012. január hó 25. napján kelt 1.B.246/2011/15. számú ítéletével az I.r. vádlott bűnösségét közúti baleset gondatlan okozásának vétségében (Btk. 187.§ (1) bekezdés) állapította meg és ezért őt 2 évre próbára bocsátotta.

Ugyanakkor a II.r. vádlottat az ellene a Btk. 187.§ (1) bekezdésébe ütköző és eszerint minősülő közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt emelt vád alól felmentette, egyben a sebességkorlátozás jelentős túllépése miatt a II.r. vádlottal szemben indult szabálysértési eljárást megszüntette.

Az elsőfokú bíróság rendelkezett a járulékos kérdésekről is.

Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész a II.r. vádlott terhére a felmentő rendelkezés miatt, bűnösség megállapítása és büntetés kiszabása végett jelentett be fellebbezést.

Az elsőfokú ítélet az I.r. vádlottal szemben 2012. január 27. napján jogerőre emelkedett.

A Dabasi Városi Bíróság az ítéletében rögzített tényállás alapján megállapította, hogy a baleset bekövetkezéséért az I.r. vádlott a felelős, mivel a védett útestre való ráhajtás előtti balra tekintés elmulasztása miatt nem észlelte az ekkor már objektíve látható és a II.r. vádlott által vezetett gépkocsit. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy amennyiben az I.r. vádlott az ütközés előtti kötelező balra tekintést végrehajtja a baleset még elkerülhető lett volna.

Megállapította ugyanakkor azt is, hogy amennyiben a II.r. vádlott a személygépkocsiját a megengedett 40 km/óra sebességgel vezette volna, a balesetet akkor is csak intenzív fékezéssel tudta volna elkerülni, amely azonban az elsőbbségi jogának megsértését jelentené. Ezért az elsőfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a bekövetkezett balesetért a II.r. vádlottat büntetőjogi felelősség nem terheli és őt az ellene emelt vád alól bűncselekmény hiányában

felmentette, annak megállapítása mellett, hogy a II.r. vádlott megszegte a KRESZ 11.§ (1) bekezdés d) pontjában írtakat és ezzel megvalósította a 218/1999.(XII.28.) Korm. rendelet 43.§ (1) bekezdésének a) pontjába ütköző sebességkorlátozás jelentős túllépése szabálysértését, amely miatt indult eljárást azonban a Szabálysértési Törvény 84.§ (1) bekezdés g) pontja alapján elévülés címén megszüntetett. (Szabs.tv. 11.§ (7) bekezdés).

Az ügyészi fellebbezés folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék a 2013. június 4. napján kelt 2.Bf.462/2012/12. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a II.r. vádlott vonatkozásában megváltoztatta, őt bűnösnek mondta ki a Btk. 187.§ (1) bekezdésébe ütköző közúti baleset okozásának vétségében. Ezért őt megrovásban részesítette, egyben mellőzte a szabálysértési eljárás megszüntetésére vonatkozó rendelkezést is.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú bíróság a felülbírálat során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított ítéleti tényállás nincs kellően felderítve, ezért a Be. 352.§ (2) bekezdésének a) pontja alapján megalapozatlan. Ennek kiküszöbölése végett a Be. 360.§ (5) és a Be. 363.§ (2) bekezdés b) pontja alapján tárgyalást tűzött ki, és a Be. 109.§-ában írtaknak megfelelően szakértői bizonyítást rendelt el, melynek keretében kiegészítő műszaki szakértői vélemény beszerzéséről rendelkezett.

A kiegészítő szakértői vélemény, valamint a szakértő másodfokú tárgyaláson tett nyilatkozata alapján a bizonyítékokat - a II.r. vádlott sebességtúllépése és a bekövetkezett baleset közötti okozati összefüggés, ezáltal a II.r. vádlott részéről a baleset elkerülhetősége - tekintetében az elsőfokú bíróságtól eltérően értékelte és a II.r. vádlott vonatkozásában az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az elsőfokú ítélet 3. oldal 2. és 3. bekezdésében írtakkal szemben a következőkkel egészítette ki:

„Így figyelmetlensége okán nem biztosított elsőbbséget a 6401. sz. úton neki balról, legalább 66 km/óra sebességgel érkező és egyenesen a falu irányába továbbhaladni szándékozó a II.r. vádlott által vezetett Opel típusú személygépkocsinak, és kb. 15 km/óra sebességre gyorsulva kihaladt elé. A II.r. vádlott által vezetett személygépkocsi az I.r. vádlott ezen manővere által okozott veszélyhelyzet felismerésekor 37-38,4 méterre volt a két gépjármű későbbi ütközési pontjától.

A II.r. vádlott az általa vezetett gépjármű valós sebessége mellett nem, ha nem lépi túl a megengedett legnagyobb 40 km/óra sebességet, akkor a balesetet azonos veszélyészlelés esetén a normál lassító fékezést enyhén meghaladó, a jármű menetstabilitását semmiképpen nem veszélyeztető intenzitású fékezéssel elkerülhette volna, mivel a járműve az ütközési pont előtt ilyen intenzitású fékezéssel még 43-46 km/óra sebességről is megállítható lett volna."

A másodfokú bíróság a jogi indokolás körében kifejtette, hogy a II.r. vádlott a sebességkorlátozás 65 %-os túllépésével közrehatott a közúti baleset előidézésében, mely baleset e szabálszegéssel okozati összefüggésben

következett be. A II.r. vádlott ezzel a KRESZ 14.§ (1) bekezdés d) pontjában írt szabály megszegésével megvalósuló jelentős sebességtúllépése miatt a KRESZ 3.§ (1) bekezdés c) pontjában írt balesetelhárítási kötelezettségét nem tudta teljesíteni, így a baleset folytán bekövetkezett eredmény tekintetében is megállapítható a gondatlansága, ezért a Budapest Környéki Törvényszék a II.r. vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 187.§ (1) bekezdésébe ütköző közúti baleset okozásának vétségében.

A Budapest Környéki Törvényszék ítélete ellen a II.r. vádlott és védője jelentettek be fellebbezést felmentés végett.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.670/2013/1. számú átiratában a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

Az ügyészi átiratban foglaltak szerint az első- és a másodfokú bíróság a perrendi szabályok megtartásával folytatta le az eljárását. Az elsőfokú bíróság a vád tárgyává tett cselekmény elbírálásához szükséges bizonyítékokat feltárta, azonban a rendelkezésére álló műszaki szakértői véleményben írtakat részben félreértelmezve hibás ténybeli következtetést vont le, és ennek eredményeként a II.r. vádlott büntetőjogi felelőssége tekintetében téves álláspontra helyezkedett.

Az ügyészség érvelése szerint a Budapest Környéki Törvényszék a baleset elkerülhetőségének megítélése kérdésében helyesen járt el, amikor kiegészítő szakértői véleményt szerzett be és a szakértőt is meghallgatta, és ennek alapján helyesen egészítette ki az elsőfokú bíróság által megállapított ítéleti tényállást. A Fellebbviteli Főügyészség álláspontja szerint helytállóan következtetett a kiegészített tényállásból a II.r. vádlott büntetőjogi felelősségére, a cselekmény jogi minősítése is helytálló és a vele szemben alkalmazott joghátrány is igazodik a cselekmény tárgyi súlyához, ezért a másodfokú határozat helybenhagyása indokolt. A II.r. vádlott védője a fellebbezését írásban is megindokolta, melyet a nyilvános ülésen is fenntartott. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a baleset kizárólagos okozója az I.r. vádlott volt, aki a balra kanyarodása előtt elmulasztotta a kötelező balra tekintést, mivel a szakértői megállapítás szerint ez volt az utolsó pont, ahol még a közeledő gépkocsi észlelésével a baleset elkerülhető lett volna.

A védő érvelése szerint az elsőfokú ítélet ellen benyújtott ügyészi fellebbezés tévesen értelmezte a 6/1998. büntető jogegységi határozatot, amely az ügyészi fellebbezésben írtakkal ellentétben úgy fogalmaz, hogy "ugyancsak felelősséggel tartozhat" a megengedett sebességet túllépő elsőbbségre jogosult jármű vezetője is az elsőbbségadási kötelezettség megszegésével összefüggő közúti balesetért, kivéve, ha a baleset a megengedett sebessége mellett is bekövetkezett volna. Ebből pedig az következik, hogy abban az esetben is mentesülhet bírói mérlegelésen alapuló esetekben az elsőbbségre jogosult, ha a megengedett sebességet túllépte. Az elsőfokú bíróság ezzel a mérlegelési jogával élt, amikor a II.r. vádlottat felmentette az ellene emelt vád alól. Annak ellenére, hogy az I.r. vádlott sebességtúllépéssel közlekedett, nem tévesztette meg a sebessége tekintetében az I.r. vádlottat.

Kitért a védő arra is, hogy mivel az I.r. vádlottnak nem volt helyismerete, arról sem lehetett tudomása, hogy a baleset helyszínén 40 km/h sebességkorlátozás volt érvényben, következésképpen számítania lehetett arra is, hogy akár 90 km/h sebességgel közlekedhet a védett útvonalon haladó jármű.

Végezetül kitért a védő arra is, hogy a baleseti helyszínt megelőzően a védett útvonalon a megengedett sebesség 90 km/h volt, amit minden átmenet nélkül kellett a sebességkorlátozó tábla miatt 40 km/h-ra csökkenteni, ami önmagában is balesetveszélyes, mert erős, akár intenzív fékezésre kényszeríti az elsőbbségi helyzetben közlekedő gépjárművezetőt.

A védő nem vitatta, hogy a II.r. vádlott szabálysértő módon közlekedett, azonban ezért vele szemben legfeljebb csak szabálysértési szankciót lehetett volna alkalmazni. akkor, ha nem évült volna el a büntethetősége.

Kiemelte, hogy a II.r.vádlott a balesetet megelőzően taxisoförként dolgozott, azonban a baleset következtében ezt a munkát a gépkocsi használhatatlanná válása következtében nem folytathatta. A biztosító a kárát a jelen eljárásra tekintettel nem térítette meg, így a megélhetését meglévő vagyonának felélése útján biztosította, méghozzá úgy, hogy a gépkocsira korábban felvett hitelt a baleset után is fizetnie kellett. Az elhúzódo eljárás következményei eddigi egzisztenciális körülményeit szétzilálták, magánéletét tönkre tették, ami már önmagában is súlyos büntetést jelent a számára.

Összességében a másodfokú határozat hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet hatályban tartását indítványozta.

Az ügyész a nyilvános ülésen az írásban előterjesztett álláspontját változatlanul fenntartotta és a másodfokú bíróság határozatának helybenhagyását indítványozta.

A harmadfokú bíróság a Be. 387.§ (1) bekezdése alapján a II.r. vádlott és védője által fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet az azt megelőző első- és másodfokú eljárással együtt teljes terjedelmében bírálta felül abból a szempontból is, hogy az eljárási szabályokat az első-, illetve a másodfokú bíróság betartotta-e, illetve, hogy a másodfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozott-e, vagy sem.

A harmadfokú bíróság mindenekelőtt az eljárási szabályok megtartását vizsgálta, és abban a kérdésben foglalt állást, hogy a másodfokú határozat érdemben felülbíráható-e, vagy sem.

E vizsgálódás során a Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a Budapest Környéki Törvényszék a Büntetőeljárási Törvény rendelkezéseinek megsértésével hozott a büntetőjogi főkérdésben a Dabasi Városi Bíróság ítéletével ellentétes - a felmentés helyett büntetőjogi felelősséget megállapító, és emiatt szankciót alkalmazó - határozatot.

Elöljáróban leszögezi az ítéltábla, hogy ennek az eljárási szabálysértésnek a harmadfokú bírósági eljárás szabályozásából következően jogkövetkezménye nincs, ezért a harmadfokú bíróságnak a másodfokú bíróság által hozott határozatát érdemben kellett felülbírálnia.

Az eljárási szabálysértésre vonatkozóan a következőket hangsúlyozza:

Megállapítható, hogy a másodfokú bíróság a felvett bizonyítása eredményeként az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállást állapított meg, amely a tényállás tekintetében egyben minőségi változást is eredményezett.

Abban az esetben ugyanis, amikor a felülbírálat során az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásnak csak a helyesbítésére és kiegészítésére kerül sor, akkor ezt a kiegészítést, vagy helyesbítést a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság gondolat-rendszerében, lényegében azt követve teszi meg.

Az eltérő tényállás megállapításakor ezzel szemben a másodfokú bíróság már kilép ebből az elsőfokú bíróság által követett gondolati körből, és az egyes tényállásrészletek kirekesztésével, ezt követően pedig a tényállás kiegészítésével a tényállás olyan - minőségi - megváltoztatását hajtja végre, amely a büntetőjogi főkérdések tekintetében eltérő álláspont kialakításához vezető változást eredményez. (Kúria Bhar.II.624/2012/4. szám)

Jelen esetben is ez történt.

A másodfokú eljárás során felvett bizonyítás eredményeként a II.r. vádlott által vezetett gépkocsi haladási sebességét érintő, egyben a baleset elkerülhetőségére vonatkozó tényállás megváltoztatása a II.r. vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítását eredményezte, ekként pedig eltérő tényállásnak tekinthető.

A Be. 352.§ (1) bekezdésének a) pontja szerint megalapozatlanság esetén a másodfokú bíróság a tényállást kiegészíti, illetve helyesbíti, ha a hiánytalan, illetőleg a helyes tényállás az iratok tartalma, ténybeli következtetés, vagy a felvett bizonyítás útján megállapítható.

Az (1) bekezdés b) pontja értelmében az iratok tartalma, ténybeli következtetés, vagy a felvett bizonyítás alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállást állapíthat meg, de csak akkor, ha a vádlott felmentésének (részbeni felmentésének), vagy az eljárás megszüntetésének (részbeni megszüntetésének) van helye. A Be. 352.§ (3) bekezdése emellett rögzíti, hogy a másodfokú bíróság csak azokkal a tényekkel kapcsolatban értékelheti az elsőfokú bíróságtól eltérően a bizonyítékokat, amelyekre bizonyítást vett fel, kivéve, ha az iratok tartalma, vagy ténybeli következtetés alapján a vádlottat az (1) bekezdés b) pontja alapján felmenti, vagy az eljárást megszünteti.

Megállapítható, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéleti tényállás megváltoztatásával a fenti eljárási szabályokat megsértette. Azok helyes értelmezése mellett valójában a Budapest Környéki Törvényszéknek az elsőfokú ítéletet hatályon kívül kellett volna helyeznie és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatása keretében kiegészítő szakértői vélemény beszerzésére kellett volna utasítania.

Ezen eljárási szabálysértésre tekintettel a harmadfokú bíróságnak vizsgálnia kellett, hogy a másodfokú bíróság eljárási szabálysértése a harmadfokú eljárásban milyen jelentőséggel bírt.

Ennek során megállapította, hogy a Be. 399.§ (2) bekezdése kizárólag az abszolút eljárási szabálysértésekhez kapcsolja a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az új eljárás lefolytatásának elrendelését.

Mivel pedig a Budapest Környéki Törvényszék által elkövetett eljárási szabálysértés nem ebbe a körbe, hanem az eljárási szabálysértések másik nagy csoportjában az ún. relatív eljárási szabálysértések csoportjába tartozik, ezért a harmadfokú bíróság az eljárási szabálysértés rögzítése mellett a másodfokú határozatot érdemben felülbírált.

Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság túlnyomórészt megalapozott tényállást állapított meg, amely összhangban állt a meghallgatott tanúk vallomásaival, az egyéb okirati bizonyítékokkal és a beszerzett orvosszakértői vélemény adataival. Helytállóan, ésszerű magyarázat mellett adta indokát az elsőfokú bíróság annak is, hogy miért vetette el a II.r. vádlottnak az általa vezetett gépkocsi menetstabilitását és megállíthatóságát érintően előterjesztett védekezését. Ez a megállapítás azonban nem vonatkozik a műszaki szakértői véleményben foglaltakra. E tekintetben helyesen állapította meg a Budapest Környéki Törvényszék az elsőfokú ítélet felülbírlata során, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása a II.r. vádlott által vezetett gépkocsi haladási sebessége, a balesettel érintett útszakaszon megengedett legnagyobb haladási sebesség, valamint ezekkel összefüggésben a baleset elkerülhetősége, és az elkerüléshez szükséges fékezés intenzitása tekintetében az elsőfokú bíróság ítéleti tényállása felderítetlen, ezért megalapozatlan.

E megállapítással a harmadfokú bíróság is egyetértett.

E megalapozatlanság kiküszöbölése céljából helytállóan döntött a másodfokú bíróság akkor, amikor bizonyítás felvétele keretében kiegészítő szakértői véleményt szerzett be arra vonatkozóan, hogy a II.r. vádlott a megengedett, legfeljebb 40 km/óra sebesség betartása mellett a balesetet lassító fékezéssel elkerülhette-e, vagy sem.

Megállapítható ugyanis, hogy erre vonatkozóan az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a nyomozati iratok között fellelhető műszaki szakértői véleményben foglaltakat / nyom. ir. 167. oldal/ és e téves értelmezés alapján az ítéletében helytelenül azt rögzítette, hogy a II.r. vádlott a balesetet a megengedett 40 km/óra sebességgel történő haladás esetén is csak intenzív fékezéssel kerülhette volna el.

Ezzel szemben a másodfokú bíróság által felvett bizonyítás eredményeként egyértelműen megállapíthatóvá vált, hogy a II.r. vádlott a megengedett 40 km/óra haladási sebesség mellett 2,46-3,13 m²/sec intenzitású fékezés mellett a balesetet elkerülhette volna, mivel ez a fékezés a jármű menetstabilitását még nem veszélyezteti, így intenzív fékezésnek nem tekinthető.

Helyesen egészítette ki ezekkel a tényekkel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, amely ezekkel a kiegészítésekkel már minden tekintetben megalapozottá vált így irányadó volt a harmadfokú eljárásban is.

E tényállás alapján okszerűen jutott a másodfokú bíróság arra az álláspontra, hogy a II.r. vádlott igen jelentős (65 %-os) sebesség túllépése közrehatott a baleset előidézésében, azzal okozati összefüggésbe hozható, és e tekintetben a vádlottat gondatlanság terheli.

A 6/1998. BJE határozat szerint ugyanis az elsőbbségre jogosult vezető is felelős lehet a közúti balesetért abban az esetben, ha a sebesség túllépésével okozati összefüggésben következik be a baleset és ezen túlmenően az elsőbbségre jogosultat az eredmény (a közúti baleset) tekintetében gondatlanság is terheli.

A kialakult és töretlen ítélkezési gyakorlat szerint abban az esetben, ha az elsőbbségre jogosult jármű megengedett sebességgel történő haladása és lassító fékezés alkalmazása mellett a baleset mégis bekövetkezik, akkor nem állapítható meg a sebesség túllépés és a bekövetkezett baleset közötti okozati összefüggés, ezáltal a védett útvonalon haladó jármű vezetőjének büntetőjogi felelőssége sem.

Ezen szempontok szerint helyesen döntött a Budapest Környéki Törvényszék, amikor a II.r. vádlott büntetőjogi felelősségét a Btk. 187.§ (1) bekezdésébe ütköző közúti baleset okozása vétségében megállapította.

A harmadfokú bíróság álláspontja szerint a vádlott igen hosszú és kifogástalan közlekedési múltjára és eddigi életvitelére is tekintettel az alkalmazott joghátrány arányos és a büntetési célok elérésére alkalmas.

Mindezek figyelembevételével a harmadfokú bíróság a Budapest Környéki Törvényszék határozatát helyes indokaira tekintettel a Be. 397.§-a szerint helybenhagyta.

Budapest, 2014. év március hó 14. napján

Máziné dr. Szepesi Erzsébet sk.

a tanács elnöke

dr. Halász Irén sk.
sk.

előadó bíró

dr. Németh Nándor

bíró

A Budapest Környéki Törvényszék 2.Bf.462/2012/12. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 5.Bhar.307/2013/6. számú végzése folytán 2014. év március hó 14. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2014. év március hó 14. napján

Máziné dr. Szepesi Erzsébet sk.

a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:
Moncz Tímea
tisztviselő